

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

4PP321 Språk-, skriv- och läsutveckling ur ett specialpedagogiskt perspektiv I, 5 högskolepoäng

Language, writing and reading development from a special education perspective I, 5 credits

Huvudområde

Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd av Fakulteten för konst och humaniora 2019-02-11

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2019

Förkunskaper

Lärarexamen samt tre års yrkeserfarenhet på minst halvtid som lärare efter erhållen lärarexamen i svenska eller inom kunskapsområdet språk-, skriv- och läsutveckling eller efter att lärarexamen har kompletterats med motsvarande ämneskunskaper för att undervisa i ämnet svenska.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- redogöra för och jämföra barns och elevers språk- och begreppsutveckling.
- förklara och problematisera hur alla barns och elevers språk- och begreppsutveckling kan stimuleras i undervisningen.
- självständigt kartlägga och värdera lärmiljöer och undervisning i syfte att undanröja hinder för språklig utveckling.
- analysera och problematisera sambandet mellan språklig medvetenhet och den fortsatta skriv- och läsutvecklingen.
- självständigt kartlägga och bedöma barns och elevers språk och språkliga medvetenhet i syfte att identifiera behov av specialpedagogiska insatser i lärmiljön.

Innehåll

Kursen behandlar barns och elevers språk- och begreppsutveckling på olika nivåer (fonologi, lexikon, morfologi, syntax och pragmatik). Första- och andraspråksinläring, flerspråkighet och språkliga svårigheter studeras. Kursen behandlar också barns och elevers språkliga medvetenhet, särskilt den fonologiska medvetenheten, och dess betydelse för skriv- och läsutvecklingen. Studenten får utveckla färdigheter i att självständigt kunna kartlägga och bedöma barns och elevers språk- och begreppsutveckling och språkliga medvetenhet i syfte att identifiera behov av specialpedagogiska insatser i lärmiljön. I kursen behandlas också vad som kännetecknar språkstimulerande lärmiljöer och undervisning. Studenten får utveckla färdigheter i att självständigt kunna kartlägga och bedöma lärmiljöer och undervisning med målet att dessa ska stimulera alla barns och elevers språk- och begreppsutveckling.

Professionsbas och professionell progression

Kursen introducerar studenten för grundläggande teorier och metoder samt forskning inom språk-, skriv- och läsutvecklingsområdet kopplat till den kommande professionen som speciallärare. I kursen problematiseras betydelsen av evidensbaserad undervisning. Genom praktiska fältarbeten i den pedagogiska verksamheten ges studenten en grund för att utveckla sin yrkesidentitet som verksam speciallärare.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen fördjupas studentens kunskaper om och färdigheter i vetenskaplig datainsamling (öppna och strukturerade intervjuer samt observationer), dataanalys och vetenskapligt skrivande kopplat till den kommande professionen som speciallärare. Studenten tränas i etiska förhållningssätt i såväl det vetenskapliga arbetet som arbetet som speciallärare. Vidare ges studenten möjligheter till att reflektera över och problematisera sin egen och andras yrkespraktik med utgångspunkt i både nationell och internationell forskning.

Undervisningsformer

Undervisning ges i form av campusförelagda föreläsningar och seminarier bredvid nätbaserade föreläsningar och nätdistribuerat undervisningsmaterial. Undervisningen bygger i betydande omfattning på studenternas kunskapsutveckling både individuellt och i grupp, vilket kräver närvaro vid seminarier och redovisningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För Godkänt betyg ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda.

Kursen examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga seminarieuppgifter. Det är alltid den enskilda studentens prestation som bedöms.

Studierande som inte godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle.

Kursvärderingen genomförs anonymt.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i en examen tillsammans med följande kurser som helt eller delvis överlappar innehållet i denna kurs: Kursen överlappar 4PP112 Särskilt stöd i språk-, skriv- och läsutveckling I, 5 hp.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Bruce, Barbro, Ivarsson, Ulrika, Svensson, Anna-Karin & Sventelius, Eva. (2016). *Språklig sårbarhet i förskola och skola. Barnet, språket och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur. (hela boken, ca 220 sidor).

- David, Matthew & Sutton, D, Carole. (2017). Samhällsvetenskaplig metod. Lund: Studentlitteratur. (urval, 31 sidor).
- Dockrell, Julie E., Bakopoulou, Ioanna, Law, James, Spencer, Sarah & Lindsay, Geoff. (2015). Capturing communication supporting classrooms: The development of a tool and feasibility study. *Child Language Teaching and Therapy*, 31, s. 271–286. (16 sidor).
- Holmström, Ketty. (2015). *Lexikal organisation hos en- och flerspråkiga skolbarn med språkstörning*. Doktorsavhandling vid Lunds universitet. (endast kappan, ca 55 sidor).
- Lundberg, Ingvar, Frost, Jørgen & Petersen, Ole-Peter. (1998). Effects of an Extensive Program for Stimulating Phonological Awareness in Preschool Children. *Reading Research Quarterly*, 23, s. 263–284. (22 sidor).
- Lyster, Solveig-Alma Halaas, Lervåg, Arne Olav & Hulme, Charles. (2016). Preschool morphological training produces long-term improvements in reading comprehension. *Reading and Writing. An Interdisciplinary Journal*, 29, s. 1269–1288. (20 sidor).
- Nettelbladt, Ulrika & Salameh, Eva-Kristina. (2007). *Språkutveckling och språkstörning hos barn. Del 1: Fonologi, grammatik, lexikon*. Lund: Studentlitteratur. (urval, ca 200 sidor).
- Nettelbladt, Ulrika & Salameh, Eva-Kristina. (2013). *Språkutveckling och språkstörning hos barn. Del 2: Pragmatik – teorier, utveckling och svårigheter*. Lund: Studentlitteratur (urval: kap. 8–16, ca 380 sidor).
- Olofsson, Åke. (2009). Fonologisk medvetenhet. I: Stefan Samuelsson (red.), *Dyslexi och andra svårigheter med skriftspråket*. Stockholm: Natur och Kultur. (urval: kap. 2, 15 sidor). (Distribueras av institutionen)
- Salameh, Eva-Kristina (red). (2012). *Flerspråkighet i skolan – språklig utveckling och undervisning*. Stockholm: Natur och kultur. (urval: kap. 1–5, ca 120 sidor).
- Söderberg Juhlander, Pernilla. (2008). *Språklig medvetenhet och skriftspråsutveckling*. Linnéuniversitetet. (7 sidor). (Distribueras av institutionen)
- Taube, Karin, Fredriksson, Ulf & Olofsson, Åke. (2015). *Kunskapsöversikt om läs- och skrivundervisning för yngre elever*. (Vetenskapsrådets rapportserie SKOLFORSK 2015). Stockholm: Vetenskapsrådet. (urval: s. 1–20, 20 sidor). (Länk: <https://publikationer.vr.se/produkt/kunskapsoversikt-om-las-och-skrivundervisning-for-yngre-elever/>)
- Torneus, Margit. (2000). *På tal om språk: språklig medvetenhet hos barn*. Stockholm: Liber. (69 sidor). (Distribueras av institutionen)
- Waldmann, Christian & Sullivan, Kirk PH. (2017). Att stödja barns språkliga utveckling: Miljöer, lärtillfällen och interaktioner i klassrum. I: Saga Bendegård, Ulla Melander Marttala & Maria Westman (red.), *Språk och norm. Rapport från ASLA:s symposium, Uppsala universitet 21–22 april 2016*. Sid. 160–168. (9 sidor)